

PRILOG DISKUSIJI UZ NOVI ZAKON O PENZIONOM OSIGURANJU

Već nekoliko mjeseci govori se naveliko o novom zakonu o mirovinskom osiguranju. U tom smislu usvojene su i teze novog penzionog sistema. Prema usvojenim tezama, penzija za puni radni staž (za muškarca sa 40, za ženu 35 godina radnog staža) iznositi će oko 85% od osobnog dohotka osiguranika. Teze novog zakona usvojilo je Savezno izvršno vijeće. Debata je nastavljena pred odborima Saveznog i socijalno-zdravstvenog vijeća Savezne skupštine. U diskusiji će sudjelovati sve društveno političke organizacije. Diskusija treba da doprinese iznalaženju najboljih rješenja. Tendencija novih propisa je stimuliranje zaposlenih građana da duže rade, a time i više uplaćuju u fondove za svoje penzijsko osiguranje. Predviđa se i mogućnost skraćivanja radnog staža za neka zanimanja, kod kojih su osiguranici izloženi većim naporima i naprezanju, kao napr. ronionci, piloti, rudari i sl., ali se ta njihova posebna prava moraju pokriti posebnim dodatnim ulaganjima dok se nalaze u radnom odnosu. To radi toga, što se osnovica za osiguranje ustanovljuje jedinstveno za sve osiguranike. Zapravo, svi građani u radnom odnosu uplaćuju u fondove penzijskog osiguranja doprinose na temelju osobnog dohotka za cijelo vrijeme trajanja radnog staža. Poslije navršenih 40 godina za muškarce, a 35 za žene, radnik stječe pravo da dobije u vidu penzije 85% od svog osobnog dohotka ostvarenog za posljednjih pet godina. To je zapravo najviša osnovica. No, ukoliko je za radnika period od posljednjih 5 godina nepovoljan, jer se zna da radnik ne prima uvijek najviši osobni dohodak u posljednjim godinama rada, onda radnik ima pravo da traži, da mu se penzija odredi prema osnovici iz bilo kog predhodnog perioda, ali taj period mora trajati neprekidno najmanje 10 godina. Koliko će radnik primiti onog dana kad ode u penziju zavisi isključivo od toga koliko je

dugo i koliku visinu doprinosa uplatio za svoju penziju. Dakle, tendencija je produženje radnog staža i za muškarce i za žene, ali to ipak ne znači da se radnik, koji to želi, ne može pensionisati i sa skraćenim radnim stažom (žena sa 30, muškarac sa 35 godina rada) s tim, što će u tom slučaju primati oko 73 umjesto 85% od svog osobnog dohotka, a upravo toliko primaju pensioneri, koji su se pensionirali u posljednjim godinama. Radnici, koji su sad pred penzijom, mogu da se odluče da ili zatraže penziju ili nastave raditi do 40, odnosno 35 godina staža.

Konačan rezultat vidjet ćemo nakon izglasavanja zakona.

Pisac ovog članka je mišljenja da bi bilo nužno naći jedan postepen prijelaz na rad od 35 na 40 godina radnog staža za punu mirovinu. To tim više što je sadašnja generacija imala iza sebe mnogo teže uslove života i rada, kao što je II svjetski rat, obnova i izgradnja njim porušene i opustošene zemlje, te osamsatni radni dan i slično. Ovo pitanje nije bilo ni do sada najsretnije regulisano, jer su službenici državne uprave radili sedam sati dnevno i stjecali pravo na pun mirovinski osnov sa 30 godina žena, a muškarci 35 godina radnog staža, kao i radnici privrednih organizacija, koji su redovno radili dnevno 8 sati i praktički na svakih 7 godina radili jednu godinu više (7h : 8), koja im nigdje nije priznata. Pravilno bi bilo da radno vrijeme traje jednako i u upravi i u privredi. Pored toga, nova generacija, koja je imala daleko bolje (a u buduće će vjerojatno imati još bolje) uslove života radit će samo 7 sati dnevno. Pravedno bi bilo sadanjim generacijama priznati na svakih 7 godina radnog staža povećanje staža od jedne godine. U protivnom će nove generacije ići u penziju pod daleko povoljnijim uslovima. P P